

Stop de persen!

Tijdens deze les ervaren de leerlingen hoe de verspreiding van nieuws door de eeuwen heen steeds sneller ging. Terwijl het vroeger dagen, soms weken, duurde voordat een nieuwsbericht de andere kant van een land had bereikt, heb je nu in enkele seconden het nieuws van de andere kant van de wereld op je telefoon of laptop. Leerlingen gaan zelf nieuwsberichten maken voor verschillende doelgroepen. Totale duur: 1 lesuur

LESOPBOUW

- Introductie: Inleiding op het bereik van nieuws via je telefoon
- Verdieping: Verspreiding en verslaggeving van nieuws door de eeuwen heen
- Doen: Het zelf maken van nieuwsberichten voor verschillende doelgroepen

VOORBEREIDING & BENODIGDHEDEN

Van tevoren kun je een aantal dingen doen:

- Lees de handleiding

- Digibord met internetverbinding; klik door de slides voor op het digibord
- Papier en pen of potlood

DIFFERENTIATIE

- In deze les maken de leerlingen de opdrachten fictief, ze schrijven hun bericht voor het gekozen medium op papier op. Als uitbreiding laat je de leerlingen de berichten wel echt maken. Denk daarbij ook aan beeldmateriaal dat ze nodig hebben, zoals foto's. Die kunnen ze dan zelf maken.
- Laat de leerlingen een week lang een nieuwskanaal met nieuws vanuit de school onderhouden. De leerlingen houden zich bezig met de volgende vragen: Hoe komen ze aan hun nieuws? Wat is relevant nieuws? Welke feiten laat je weg of zet je juist in je berichten? Voor welke doelgroep zijn de berichten? Dit kanaal kun je digitaal maken. Bijvoorbeeld als vlog, podcast, radiob Bericht of website.

DOEL VAN DE LES

Domein curriculum 2021	Leerdoelen digitale vaardigheden	Kerdoelen Geschiedenis	21st century skills
1 Toepassen & ontwerpen DG7.1 Toepassen & ontwerpen	1 Informatievaardigheden De leerling kan doel- en publieksgerichte keuzes maken en deze keuzes toelichten.	1 Je plaatst historische gebeurtenissen, ontwikkelingen, verschijnselen en (handelingen en gedachten van) personen in de Tijd van Grieken en Romeinen (3000 v Chr - 500 n.Chr), Tijd van de Wereldoorlogen (1900-1950) en Tijd van Televisie en computer (vanaf 1950) en je geeft er betekenis aan.	1. Communiceren
			2 Samenwerken

INTRODUCTIE

Openingslide

Slide 1, Klassikaal

Er gebeurt iets nieuwswaardigs. Minuten later kun je het teruglezen op een nieuwssite via je telefoon of laptop. Maar hoe verloopt dat proces? Stel de vraag ‘Hoe komt het nieuws bij jou?’ aan de klas. Welke onderdelen van deze keten van verslaggeving kennen ze? Zo krijgt een nieuwssite hun informatie via een nieuwsdienst die overal mensen heeft die lokaal en internationaal nieuws verzamelen. Ook kunnen mensen zelf foto's en verhalen sturen naar kranten en nieuwssites wanneer ze iets meemaken. Er zijn verslaggevers die over de hele wereld op zoek gaan naar nieuws. Vraag de leerlingen of ze er wel eens bij stil hebben gestaan dat nieuws ergens vandaan komt.

VERDIEPING

Slide 2, Klassikaal

Stel de vraag ‘Hoe verspreide nieuws zich voordat er internet, telefoons en kranten waren?’ aan de leerlingen. Bespreek een aantal van de antwoorden klassikaal.

Slide 3, Klassikaal

Vroeger werd nieuws vooral van mond tot mond doorgegeven. Teksten schrijven kostte veel tijd en de meeste mensen konden toch niet lezen. Soms werd een stadsspreker gebruikt die op straat nieuws vertelde aan het publiek

Slide 4, Klassikaal

Vraag de leerlingen welke problemen ze zouden verwachten wanneer nieuws alleen mondeling van persoon tot persoon wordt doorgegeven. Bijvoorbeeld dat het erg lang duurde om het nieuws te verspreiden of dat nieuws niet meer klopte omdat het steeds mondeling werd doorgegeven. Bespreek een aantal van de antwoorden klassikaal.

Slide 5, Groepswerk

Eind vijftiende eeuw werd de boekdrukkunst uitgevonden. Daarvoor werd alles, ook nieuws, met de hand opgeschreven en overgeschreven. Door de boekdrukkunst konden er snel en goedkoop pamfletten gemaakt worden. Vaak werd nieuws via pamfletten verspreid.

Slide 6, Klassikaal

Eind achttiende konden steeds meer mensen in Nederland lezen. Er kwamen steeds meer kranten. Kranten waren uitgebreider dan pamfletten en bevatten ook meerdere nieuwsberichten. Journalisten verzamelden voor de kranten nieuws. Ze schreven berichten en verhalen en brachten deze dan naar het kantoor van de krant. Als er wat verder weg iets nieuwswaardigs gebeurde moesten er dus snel journalisten heen om het verhaal te kunnen opschrijven. Zonder telefoons en internet was het nog steeds veel werk en kostte het veel tijd om genoeg nieuws te verzamelen.

Slide 7, Klassikaal

Eind achttiende eeuw werd de telegraaf voor het eerst gebruikt. Via seintjes werden berichten in code doorgegeven. Vanaf 1835 kwam de elektrische telegraaf op, die met elektrische golven berichten stuurde. Deze berichten konden lange afstanden afleggen in een, voor die tijd, hele korte tijd. De verbinding tussen Europa en Amerika werd in 1866 in gebruik genomen. Opeens kon nieuws de andere kant van de wereld bereiken in enkele minuten. In Nederland werd de telegraaf nog heel lang gebruikt.

Slide 8, Indivueel en klassikaal

Het juiste antwoord is B. Morsecode werd gebruikt voor telegrafie. Dit is een code waarbij stipjes en streepjes letters vormen. Dit wordt gemaakt met schokjes en piepjes. Een streepje maak je door de knop wat langer vast te houden dan bij een stipje.

DOEN

Slide 9, Indivueel

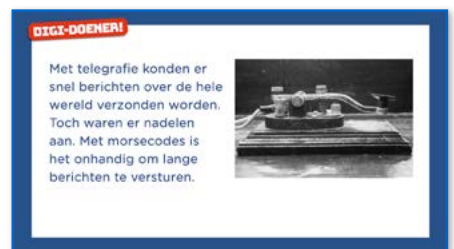
De leerlingen kijken de volgende video en schrijven met behulp van de video hun voornaam in morsecode op. Als uitbreiding kunnen een aantal namen in morse klassikaal besproken worden.

VERDIEPING

Slide 10, Klassikaal

Laat de leerlingen de tekst van de slide lezen. Leg daarna uit dat telegrafie dus vooral gebruikt werd voor korte berichten. Dringende nieuwsberichten werden in korte telegrammen verzonden. Tijdens oorlogen (zoals de Krimoorlog) werden telegrammen door journalisten gebruikt om snel nieuws over het verloop van de oorlog te versturen. Bij een telegram moest er per woord of leesteken betaald worden. Laat eventueel zien dat het tot kort geleden nog mogelijk was om telegrammen te versturen: <https://www.nu.nl/internet/5045738/belgische-provider-stopt-nog-jaar-met-telegram.html>.

★ TIP

Laat leerlingen een nieuwsbericht van deze week samenvatten in Telegram-stijl. Dus zo kort mogelijk, want anders wordt het te duur!

Slide 11, Klassikaal

Met de komst van de telefoon konden mensen opeens wel makkelijk lange berichten verzenden. Ze gaven het nieuws gewoon mondeling door. Met de telefoon kon, net als met telegrammen, de hele wereld bereikt worden. In enkele minuten kon je verbinding maken met Australië of Japan.

Slide 12, Klassikaal

Naast het snel lezen van nieuws zorgen internet en mobiele telefoons ook voor het maken van nieuws. Als er iets gebeurt kunnen mensen een filmpje of foto maken en deze doorsturen. Grote gebeurtenissen kun je zo bijna live meemaken. Nieuwssites over de hele wereld kunnen berichten overnemen en in enkele minuten staat het overal online. Door mobiele telefoons met internet kunnen mensen nu ook nieuws versturen uit gebieden waar dat eerst niet makkelijk kon, bijvoorbeeld in een oorlogsgebied. Eigenlijk kan iedereen nu nieuws maken door het internet. Mensen die zelf nieuws verspreiden noemen we burgerjournalisten. Met de digitalisering van nieuws is de vorm van nieuws ook veranderd. In plaats van een krant met wat langere berichten hebben veel mensen nu een nieuwsapp op hun telefoon. Nieuws komt in kortere berichten via onder andere podcasts, filmpjes, Twitter en zelfs Instagram stories.

DOEN**Slide 13, Groepswerk**

De leerlingen gaan een nieuwsbericht maken vanuit de school. Het stappenplan voor de leerlingen staat op het werkblad. Deel deze uit en laat ze aan de slag gaan. Begeleid de leerlingen waar nodig bij de opdracht.

De opdracht: Eerst bedenken ze een nieuwswaardig feitje. Dat kan de aankondiging van een schoolfeest zijn of een nieuw broodje in de kantine. Ze gaan over dit nieuwsitem drie berichten maken, elk voor een andere doelgroep. Het eerste bericht maken ze voor hun medeleerlingen. Het tweede bericht is gericht aan de ouders van de leerlingen. Het derde bericht heeft de docenten als doelgroep. Ze moeten bij hun berichten rekening houden met de doelgroep. Zo moet het taalgebruik bij de nieuwsberichten voor de ouders wel passen bij de doelgroep. Leerlingen en docenten spreek je op verschillende manieren aan. De groepjes kunnen zelf kiezen welk medium ze gebruiken, bijvoorbeeld: een website, vlog, radio- of krantenbericht.

Slide 14, Klassikaal

Bespreek met de klas hun gemaakte nieuwsberichten. Vraag naar voorbeelden van verschillen tussen de berichten afhankelijk van de doelgroepen. Was het taalgebruik anders? Was de lengte van de tekst anders? Stond er andere informatie in? Welk medium zagen ze voor zich bij elk bericht?

AFRONDING

Slide 15, Klassikaal

In deze les hebben we geleerd dat het verzamelen van nieuws en informatie door de eeuwen heen steeds sneller en makkelijker is geworden. Waar het vroeger weken kon duren, verspreidt nieuws zich nu in seconden. Ook hebben we gezien dat nieuwsberichten kunnen verschillen afhankelijk van de doelgroep.

